

Examination Seat No.....

Master in Mass Communication & Journalism (MMCJ)
MMCJ Sem-3 Examination,
November 2025
MMCJ 502 Media Research
(English Version)

Time: 2 Hours 30 minutes

Max Marks: 70

All Questions carry equal Weightage.

Q.1 Explain the concept of 'Research' in Mass Media Research and its nature and significance in Communication Studies. **(14 Marks)**

Or

Q.1 (A) Discuss the nature of scientific inquiry and its application to social sciences. **(7 Marks)**

Q.1 (B) Mention the historical development of 'Research Methodology' in Communication. **(7 Marks)**

Q.2 Explain the 'Qualitative Analysis' and 'Quantitative Analysis' in Mass Media Research. Also, compare qualitative and quantitative methods in Communication Research. **(14 Marks)**

Or

Q.2 (A) Discuss the importance of 'Hypothesis formation' in Communication Research. **(7 Marks)**

Q.2 (B) Explain the main issues in media research related to audience, content and its various effects of audience. **(7 Marks)**

Q.3 Define 'Sampling.' Also discuss its importance and types in Communication Research. **(14 Marks)**

Or

Q.3 (A) Explain the difference between 'Reductionist Approach' and 'Holistic Approach' in Communication Research. **(7 Marks)**

Q.3 (B) Explain the meaning of 'Longitudinal studies' with its usage and suitable examples. **(7 Marks)**

Q.4 Discuss the concept of 'Research Design.' Also mention its significance and types of 'Research Design' in Mass Media Research. **(14 Marks)**

Or

Q.4 (A) Explain different Data Collection methods used in media research such as surveys, interviews and case studies. **(7 Marks)**

Q.4 (B) Prepare a methodology of your dissertation. Also mention data collection tools you have used for your research. **(7 Marks)**

Q.5 Attempt any Seven out of Twelve:

(14 Marks)

1. Define research and differentiate 'Research' from 'Casual inquiry.'
2. Explain 'Variable' and its types.
3. What are the main challenges of audience research? Write any two.
4. What is 'Demographic Profile' in Research?
5. Differentiate between probability and non-probability sampling.
6. What is 'Case Study method?' Explain. Give its two characteristics.
7. Explain, 'Audience Analysis.'
8. Give the meaning of 'observation.' Also give its two types.
9. Write down the full form of SPSS in media research.
10. Define the term, 'level of measurement.'
11. What is 'Representativeness' in Sampling?
12. Explain, 'Test of significance' and its role in hypothesis testing.

Master in Mass Communication & Journalism (MMCJ)
MMCJ Sem-3 Examination
November 2025
MMCJ 502 Media Research
(Gujarati Version)

Time: 2 Hours 30 minutes

Max Marks: 70

All Questions carry equal Weightage

Q.1 ‘સમૂહ માધ્યમ સંશોધન’ (Mass Media Research) માં સંશોધન (Research) વિશેનો ખ્યાલ આપો. તેમજ પ્રત્યાયનના અભ્યાસમાં તેના સ્વરૂપ તથા મહત્વ વિશે સમજાવો. **(14 Marks)**

Or

Q.1 (A) સામાજિક વિજ્ઞાનમાં વૈજ્ઞાનિક તપાસ (Scientific Inquiry) નું સ્વરૂપ અને તેના ઉપયોગ વિશે સમજાવો. **(7 Marks)**

Q.1 (B) સંચાર ક્ષેત્રમાં ‘સંશોધન પદ્ધતિશાસ્ત્ર’ (Research Methodology) ના ઐતિહાસિક વિકાસ વિશે જણાવો. **(7 Marks)**

Q.2 સમૂહ માધ્યમ સંશોધનમાં ‘ગુણાત્મક વિશ્લેષણ’ (Qualitative Analysis) અને ‘સંખ્યાત્મક વિશ્લેષણ’ (Quantitative Analysis) વિશે સમજાવો. તેમજ પ્રત્યાયન સંશોધનમાં ગુણાત્મક (Qualitative Analysis) અને સંખ્યાત્મક પદ્ધતિઓ (Quantitative Analysis) વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. **(14 Marks)**

Or

Q.2 (A) સંચાર સંશોધનમાં ‘ઉત્કલ્પનાની રચના’ (Hypothesis Formation) ના મહત્વ વિશે સમજાવો. **(7 Marks)**

Q.2 (B) માધ્યમ સંશોધનમાં પ્રેક્ષક (Audience), સામગ્રી (Content) અને તેની વિવિધ અસરો (Effects) વિશે અને તેમના આંતરસંબંધો વિશે જણાવો. **(7 Marks)**

Q.3 ‘નમૂના-પસંદગી’ (Sampling) વિશે સમજાવો. તેમજ પ્રત્યાયન સંશોધનમાં તેના મહત્વ અને પ્રકારો વિશે જણાવો. **(14 Marks)**

Or

Q.3 (A) પ્રત્યાયન સંશોધનમાં ‘ઘટાડાવાદી અભિગમ’ (Reductionist Approach) અને ‘સર્વવ્યાપી અભિગમ’ (Holistic Approach) વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **(7 Marks)**

Q.3 (B) ‘દીર્ઘકાલીન અથવા લાંબા ગાળાના અભ્યાસ’ (Longitudinal Studies) વિશે સમજાવો. તેમજ તેના ઉપયોગને યોગ્ય ઉદાહરણોની મદદથી સમજાવો. **(7 Marks)**

(Page No. 1)

(Page No.2)

Q.4 ‘સંશોધન રૂપરેખા’ (Research Design) વિશે વિસ્તારથી ચર્ચા કરો. તેમજ સમૂહ માધ્યમ સંશોધનમાં તેના મહત્વ અને પ્રકારો વિશે જણાવો. **(14 Marks)**

Or

Q.4 (A) માધ્યમ સંશોધનમાં ઉપયોગમાં લેવાતી વિવિધ માહિતી એકત્રિત કરવાની પદ્ધતિઓ જેમ કે, સર્વે (Survey), ઇન્ટરવ્યૂ (Interview) અને કેસ સ્ટડી (Case Study) વિશે સમજાવો. (7 Marks)

Q.4 (B) તમારા ડેઝર્ટેશન (Dissertation) માટેની સંશોધન પદ્ધતિ (Methodology) તૈયાર કરો. તેમજ તમે તમારા સંશોધનમાં ઉપયોગમાં લીધેલા માહિતી એકત્રિત કરવાની સાધનો (Data Collection Tools) વિશે જણાવો. (7 Marks)

Q.5 નીચેના બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો: (14 Marks)

1. 'સંશોધન' (Research) વિશે સમજાવો. તેમજ 'સંશોધન' એ 'સામાન્ય તપાસ' (Casual Inquiry) થી તે કેવી રીતે અલગ છે? જણાવો.
2. 'ચલ' (Variable) શું? સમજાવો. તેમજ તેના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો.
3. પ્રેક્ષક સંશોધન (Audience Research) માટેના મુખ્ય પડકારો કયા છે? જણાવો. તેમાંથી કોઈ પણ બે વિશે જણાવો.
4. સંશોધનમાં 'ડેમોગ્રાફિક પ્રોફાઇલ' (Demographic Profile) શું છે? સમજાવો.
5. સંભવિત નમૂના-પસંદગી (Probability Sampling) અને અસંભવિત નમૂના-પસંદગી (Non-probability Sampling) વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
6. કેસ સ્ટડી પદ્ધતિ' (Case Study Method) શું છે? તેની બે લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.
7. 'પ્રેક્ષક વિશ્લેષણ' (Audience Analysis) વિશે જણાવો.
8. 'અવલોકન' (Observation) નો અર્થ આપો. તેમજ તેના બે પ્રકારો જણાવો.
9. સમૂહ માધ્યમ સંશોધનમાં SPSS નું પૂર્ણ નામ જણાવો.
10. માપન સ્તર' (Level of Measurement) વિશે સમજાવો.
11. નમૂના-પસંદગી (Sampling) માં 'પ્રતિનિધિત્વ' (Representativeness) શું છે? જણાવો.
12. 'મહત્વની કસોટી' (Test of Significance) શું છે? જણાવો. તેમજ અનુમાન પરીક્ષણ (Hypothesis Testing) માં તેની ભૂમિકા વિશે લખો.